

El patrimoni documental

L'Arxiu de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya

Crònica d'uns papers classificats

En el número 33 de primavera de l'any 1996 de la revista GEGANTS, concretament en la pàgina 34, un auto proclamat Escamot anònim signava l'article que parlava de la creació de **l'Arxiu de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya**. Encara que l'enunciat del text fos explícit: *Ja tenim arxiu!* la veritat era que quedava per recórrer un llarg camí fins a arribar a l'estat en què el trobem avui. Abans, però, en l'Editorial de la revista GEGANTS número 58 d'estiu de 2002, el primer paràgraf es feia ressò de la presentació en societat de l'Arxiu i es congratulava de la maduresa que assolía l'entitat amb l'equipament cultural.

ELS ORÍGENS DE L'ARXIU

A cavall de les dues primeres Juntes de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya es va anar veient la necessitat d'ordenar, classificar i arxivar la documentació que la institució generava. Des d'un inici es definiren les línies mestres d'actuació i es crearen en paral·lel dos tipus d'arxius. Per un costat, l'Arxiu Administratiu i, per l'altre, l'Arxiu Documental. Pel que fa a les funcions atribuïdes, el primer recull tota la paperassa que genera la burocràcia de l'Agrupació, i el segon vetlla per conservar el patrimoni documental que han produït els gegants fins i tot amb anterioritat a la creació de l'Agrupació.

LES SESSIONS DE L'ESCAMOT

Si bé l'Arxiu Administratiu es va estrenar amb la fundació de la institució presidida l'any 1984 pel **Sr. Josep M. Sotoca i Casoliba**, l'Arxiu Docu-

mental va haver d'esperar uns quants anys abans no comencés a donar els primers passos en ferm. Per senzill que semblés ara, en un principi es guardaven en una carpeta els papers que les colles enviaven a la Junta que feien referència a les figures de festa. Més endavant, amb el creixement del moviment de cultura popular, la carpeta es quedà irrisòria i s'apilonaren en caixes de cartró els documents considerats susceptibles de ser conservats a l'arxiu de gegants.

Després de diversos contactes amb professionals de l'àmbit arxivístic com la **Sra. Montserrat Canela i Garayoa**, en l'actualitat arxivera a l'AHNUR de les Nacions Unides a Ginebra, el **Sr. Joan Domingo i Basora**, responsable de l'Arxiu Administratiu del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el **Sr. Albert Rumbo i Soler**, arxiver itinerant de la Diputació de Barcelo-

na, la Junta presidida pel **Sr. Josep M. Gol i Perlàsia** l'any 1992 impulsà el projecte de creació d'un arxiu enfocat a preservar la memòria documental dels gegants i, al mateix temps, que servís per potenciar l'estudi o consulta del fons que recopilà l'Agrupació. És precisament a partir d'aquí que partiran les sessions de treball, i que voluntaris vinculats a les primeres Juntes de l'entitat, com també al Consell de Redacció de la Revista GEGANTS, van començar a netejar i classificar els papers. Fou una tasca que durà uns quants dissabtes, el resultat de la qual ha donat pas als 10 metres lineals de material en suport de paper que hi ha ordenats.

LA NORMATIVA REGULADORA D'ÚS

Com molt bé resum la introducció del Reglament de l'Arxiu de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya: "Aquest és l'òrgan especia-

Estat inicial en què es trobava l'Arxiu de l'ACGC.
Font: La fonction "archives"..., SCOM, Fontainebleau, 1982

Sessió de treball de l'Escamot Anònim a l'hora d'esmorzar
Font: Treacy, D.: Clear your desk!, Londres, 1992

Estat actual en què es troba l'Arxiu de l'ACGC.
Font: La fonction "archives"..., SCOM, Fontainebleau, 1982

litzat en el tractament, la projecció, la custòdia i el servei del patrimoni documental. Per contribuir a aquest objectiu, el reglament s'estructura en 41 articles distribuïts en 4 apartats. En el primer s'hi reflecteixen les consideracions generals sobre el que hom considera patrimoni documental i el concepte i caràcter de servei públic de l'Arxiu de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya. El segon capítol recull les atribucions i obligacions de l'arxiver/a, mentre que el tercer apartat es dedica a tractar el fons documental. El capítol següent és destinat a garantir el dret a la consulta de la documentació i a indicar les condicions de la seva accessibilitat. Finalment el reglament assenyalava els límits relatius a la reproducció de la documentació de l'Arxiu de l'Agrupació".

Després d'un període provisional que s'encetà l'1 de gener de 1994 sota la presidència del Sr. **Joan Tarradas i Creus**, el dia 25 de gener de 2002 la Junta presidida pel Sr. **Eusebi Baras i Marques** aprovà el text del reglament que regula l'Arxiu de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya i que és l'eina imprescindible de cara al funcionament de les instal·lacions.

L'ORDENACIÓ DELS DOCUMENTS

A partir d'un criteri de territorialitat, la informació que hi ha a l'Arxiu es troba agrupada per **comarques de Catalunya, Països Catalans, nacions i regions de l'Estat espanyol, països d'Europa i resta de continents**. Un exemple proper: si busquem dades sobre els Gegants de Juneda cal anar a la capsa que fa referència a la comarca de les Garrigues, i en el seu interior buscar per ordre alfabètic les carpetes que hi ha fins arribar a la població esmentada. Arribats en aquest punt, trobarem tantes carpetes com figures festives o grups de parelles de gegants de les quals tinguem informació recollida.

Durant l'època que presidia l'entitat el Sr. **Pere Cañellas i Sanjaume**, l'any 2000 es va gestionar l'adquisició de materials per poder conservar en òptimes condicions els documents que hi ha a l'arxiu. Des de llavors els papers estan dipositats en

capses i carpetes de qualitat per aquesta funció i les fotografies en fundes de protecció antiàcids i protecció lumínica. La resta de la documentació que hi ha dipositada en l'interior de cada carpeta varia de forma ostensible de les unes a les altres. A trets generals s'hi poden consultar fitxes tècniques, retalls de premsa, tríptics, programes, cartells, fotografies o altres informacions d'interès, sempre relacionades amb les figures guardades.

DONACIONS DE MATERIAL

Bona part dels documents que hi ha a l'Arxiu provenen de l'aportació desinteressada que han fet les colles, com també de diversos particulars. Entre les donacions rebudes convé ressenyar les diferents col·leccions fotogràfiques lliurades a l'entitat que han propiciat la creació d'un fons vi-

El Sr. **Joan Domingo i Basora** en un moment de la intervenció del dia 22 de març de 2002. Fotografia Joan Tomàs

Lliurament de **carnets de l'Arxiu** als expresidents de l'ACGC. Fotografia Joan Tomàs

sual, del qual destaquen les còpies procedents dels arxius següents: **Arxiu Jaume Gelabert-Palmira Badell**, **Arxiu Grau-Giró**, **Arxiu Ferragut-Eloi Miralles**, **Arxiu Antoni Hurtado**, **Arxiu Lluís Comaposada**, **Arxiu Josep Lluís Badal** i **l'Arxiu Elvira Català**. En un altre apartat, a l'Arxiu de l'Agrupació s'hi custodia el material de text destinat a la creació del pro-

jecte enciclopèdic *Gent Gegant*, actualment paralitzat, i que ha esdevingut un pilar bàsic ja que del total de la informació escrita que hi ha a l'arxiu un 60% prové d'aquest treball coordinat pel Sr. **Jan Grau i Martí**.

MEMÒRIA D'ACTM T ATS

El dia 22 de març de 1996 el Sr. **Albert Abellan i Estañol** en nom de la

Colla de Geganters de Badalona signava el primer full de consulta a l'Arxiu de l'Agrupació. Des de llavors s'han realitzat un total de 39 visites programades a les instal·lacions del centre ubicat al Carrer Avinyó, núm. 19 de Barcelona. També per correu ordinari s'ha donat resposta a 11 consultes dirigides a l'Arxiu i via telefònica s'han atès més de 80

El Marçal, el Bernat i l'Alba en l'acte simbòlic d'obertura de portes de l'Arxiu.
Fotografia Joan Tomàs

trucades. D'un temps cap aquí, amb la incorporació de les noves tecnologies de comunicació s'està potenciant el contacte a través del web. www.gegants.org on es troba la següent adreça electrònica arxiu@gegants.org

UNA JORNADA PARTICULAR

Vuit anys després de la primera consulta feta per part de la Colla de Geganters de Badalona, el dia 22 de març de 2002 unes 50 persones es van reunir a les dependències de l'Agrupació per inaugurar de forma ofi-

cial l'Arxiu. A l'inici de la trobada, en la Sala d'Actes de l'AEEF, va tenir lloc una xerrada a càrrec del Sr. Joan Domingo i Basora sobre la importància que l'Agrupació comptés amb un Arxiu Documental. Acte seguit, es van lliurar els carnets de l'Arxiu als presidents de l'entitat i a les persones que col·laboraren a crear el centre de documentació. Després, a la Sala de Consulta de l'Arxiu de l'Agrupació, es procedí a l'obertura simbòlica dels armaris. A continuació va tenir lloc una explicació tècnica, per part del qui signa el present

Una consulta sobre el patrimoni documental geganter. Fotografia: Joan Tomàs

article, de com es troben ordenats els papers i arribà el moment de refrescar-ho tot amb cava i avellanes vingudes del camp de Tarragona gentilesa d'Edicions El Mèdol.

REPTES DE FUTUR

Coincidint el proper any 2004 amb el vintè aniversari de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya, des de l'Arxiu i des de la Junta actual presidida pel Sr. Josep Ros i Serra s'està treballant per penjar en el web el Catàleg de Gegants, on s'exposarà una primera relació provisional amb la finalitat que es puguin detectar possibles irregularitats en la descripció dels noms. Més endavant, amb l'actualització definitiva de dades, el llistat ha de servir per apropar millor els documents classificats a tots els que estimen els gegants, els nans, els capgrossos i la resta de figures festives de cultura popular. ■